

VIRKSOMHETS- OG ØKONOMIINSTRUKS
FOR
STATPED

Gjelder fra 05.07.2021

Innhold

1 Innledning.....	3
2 Instruksens virkeområde og forhold til økonomiregelverket	3
3 Departementets styring av Statped	3
3.1 Departementets overordnede ansvar	3
3.2 Statpeds ansvar	4
3.3 Oversikt over Statpeds faste oppgaver	4
3.4 Styringsdialogen.....	6
4 Statpeds interne styring	6
4.1 Ansvar og myndighet for ledelsen	6
4.2 Krav til planlegging, gjennomføring og oppfølging av virksomheten i Statped.....	6
6 Andre krav til Statped	7
6.1 Offentlige anskaffelser	7
6.2. Forvaltning av eiendeler.....	7
6.3 Sikkerhet og beredskap	7
7 Andre fullmakter	7
7.1 Erstatningsansvar	7
7.2 Ansettelse.....	8

1 Innledning

Virksomhets- og økonomiinstruksen er fastsatt av Kunnskapsdepartementet den 5. juli 2021, jf. reglement for økonomistyring i staten § 3, andre ledd, og tredje i kraft 5. juli 2021. Den er justert 9. november 2021.

Kopi av gjeldende virksomhets- og økonomiinstruks er sendt til Riksrevisjonen.

Formålet med instruksen er å fastsette Kunnskapsdepartementets overordnede krav til Statped vedrørende systemer, rutiner og styringsprosesser, samt oppgaver Statped har et løpende ansvar for.

2 Instruksens virkeområde og forhold til økonomiregelverket

Virksomhets- og økonomistyringen i Statped skal være i henhold til *Bevilgningsreglementet*¹, veilederen *Statlig budsjettarbeid*² og økonomiregelverket i staten som består av *Reglement for økonomistyring i staten*³ (heretter kalt Reglementet) og *Bestemmelser om økonomistyring i staten* (heretter kalt Bestemmelsene) med de tilføyelser/ presiseringer som fremgår av denne instruksen med mindre det blir innvilget særskilte unntak.

Unntak fra økonomiregelverket innvilges av Finansdepartementet, eller den som Finansdepartementet delegerer myndighet til. Unntak fra denne instruksen fastsettes av Kunnskapsdepartementet.

Instruksen er hjemlet i § 3 i økonomiregelverket. Reglementet, Bestemmelsene og rundskriv fra Finansdepartementet er ikke gjengitt her, da instruksen er bygget opp som et supplement til disse dokumentene.

Statped skal ha en virksomhetsintern økonomiinstruks som blir gjennomgått minst en gang i året og revidert ved behov.

3 Departementets styring av Statped

3.1 Departementets overordnede ansvar

Statped er et ordinært bruttobudsjettert statlig forvaltningsorgan underlagt Kunnskapsdepartementet. Direktøren er tilsatt av Kunnskapsdepartementet. Direktøren er *virksomhetsleder* og er beskikket i stillingen på åremål. Departementet utarbeider lederkontrakt som revideres hvert år. Kravene i lederkontrakten ses i sammenheng med målene i tildelingsbrevet. Departementsråden har personalansvaret for direktøren.

Kunnskapsdepartementet har ansvaret for etatsstyringen av Statped.

Kunnskapsdepartementet styrer Statped gjennom tildelingsbrev, tillegg til tildelingsbrev og etatsstyringsmøter. Tildelingsbrevet inneholder mål, tildelinger og krav for årets virksomhet og andre bestemmelser.

¹ Vedtatt av Stortinget 26. mai 2005

² Utgitt av Finansdepartementet og sist oppdatert mars 2014 (publikasjonskode R-0634 B)

³ Fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 12. desember 2003, sist endret 23. sept. 2019

3.2 Statped's ansvar

Statped skal bidra til at sektormålene for barnehagen og grunnsopplæringen blir nådd. Statped er en statlig støttetjeneste for kommuner og fylkeskommuner i deres arbeid for at barn, unge og voksne med varige og omfattende behov for særskilt tilrettelegging får gode, tilpassede barnehage- og opplæringstilbud i inkluderende fellesskap. Statped er en landsdekkende, flerfaglig virksomhet som skal gi tjenester og kompetanse med lik kvalitet og lik tilgang til alle kommuner og fylkeskommuner i hele landet.

Statped skal gi tjenester på små og særlig spesialiserte fagområder innenfor syn, hørsel, ervervet hjerneskade, kombinerte sansetap og døvblindhet, tegnspråk og alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK). Statped kan i tillegg gi tjenester i særlig komplekse saker innenfor fagområdene sammensatte lærevansker og språk/talevansker.

Statped skal vedlikeholde og utvikle spisskompetanse innenfor sine fagområder, slik at Statped's tjenester er av høy faglig kvalitet og tilfører kommuner og fylkeskommuner oppdatert kunnskap og kompetanse.

Statped skal gjennom Samisk spesialpedagogisk støtte (SEAD) gi landsdekkende tjenester til samiske brukere innenfor Statped's fagområder, jf. eget mandat.

Statped skal gi faglige råd til departementet i saker som gjelder Statped's målgrupper og fagområder. Statped skal systematisere sin kunnskap slik at den kan gjøres relevant for departementets politikktvikling.

3.3 Oversikt over Statped's faste oppgaver

Samarbeid

Statped skal samarbeide med andre virksomheter for å bidra til å utvikle tiltak på barnehage- og opplæringsområdet slik at de ivaretar barn og elever. Dette gjelder særlig:

- Utdanningsdirektoratet (Udir) på områder hvor Statped og Udir har felles ansvar og oppdrag. Statped skal også gi råd til Udir i utvikling av tiltak og virkemidler når det er relevant, slik at barn og elever med varige og/eller omfattende behov for tilrettelegging blir ivaretatt på en god måte.
- Universiteter og høgskoler, der Statped kan bidra inn i utdanningene med spisskompetanse og erfaringsbasert kunnskap innen sine fagområder. Statped's bidrag finansieres av universiteter og høgskoler som har ansvar for faglig innhold, finansiering og gjennomføring av utdanningene.
- Senteret for forskning på spesialpedagogikk og inkluderende praksis, der Statped skal gi innspill til hva det er behov for mer kunnskap om og bidra til at ny forskning omsettes til praksis.
- Virksomheter i andre sektorer som har tilgrensende oppgaver.

Tjenesteområder

Spesialpedagogisk kartlegging, rådgivning og veiledning

Statped kan bidra med spesialpedagogisk kartlegging som supplement til utredninger utført i lokalt støttesystem og i spesialisthelsetjenesten. Kartleggingen skal være grunnlag for

rådgivning og veiledning om spesialpedagogiske tiltak. Spesialpedagogisk rådgivning og veiledning skal gis til barnehager, skoler og PP-tjenester og skal bygge opp under laget rundt barna og elevene. Rådgivningen og veiledningen skal bidra til at de som er tett på barna og elevene blir satt i stand til å gi et godt, tilpasset tilbud i et inkluderende fellesskap til barn og elever med varige og omfattende eller særlig komplekse behov for tilrettelegging.

Kompetansebygging

Statped skal utvikle, forvalte og formidle spesialpedagogisk spisskompetanse innenfor sine fagområder. Statped skal gjennom tjenestene de yter bidra til å bygge kompetanse i kommuner og fylkeskommuner. Statped skal også tilby målrettede kompetansetiltak innenfor sine fagområder overfor barnehager, skoler og PP-tjenester. Statped skal gjøre kunnskap om Statpeds fagområder tilgjengelig.

Strakstilbud

Statpeds strakstilbud er et avgrenset tilbud om informasjon og spesialpedagogisk veiledning som ikke krever søknad. Målet med tjenestene er å gi tilbud så raskt som mulig i en tidlig fase samtidig som det etableres kontakt med ansvarlig kommune. Tjenestene gjelder nyoppdagede sansetap og andre alvorlige funksjonsnedsettelse.

Konsultasjon og faglig drøfting før tjeneste

Statped skal bidra til tidlig innsats i laget rundt barn og elever gjennom «spør oss tjenesten». Alle som ønsker det, kan kontakte Statped om aktuelle problemstillinger og saker kan drøftes anonymt. Formålet er å bidra til tidlig innsats for laget rundt barnet og eleven.

Utvikling, tilrettelegging og produksjon og av læremidler

Statped skal utvikle, tilrettelegge og produsere læremidler for tegnspråkbrukere og for blinde / sterkt svaksynte elever.

Opplæring

Diamanten skole er en del av Statpeds virksomhet. Statped ivaretar det statlige skoleeierskapet for Diamanten skole for elever med døvblindhet. Statped er også en alternativ opplæringsarena og gir tilbud om deltidsopplæring til elever som har rett til opplæring i og på tegnspråk etter opplæringsloven, samt opplæring i tegnspråk til foreldre og søsken til barn som mottar deltidsopplæring.

Tilrettelegge eksamen for tegnspråkbrukere og blinde / sterkt svaksynte

Statped bistår Udir med å tilrettelegge eksamen og obligatoriske prøver for tegnspråkbrukere og blinde / sterkt svaksynte.

Særskilte tjenesteområder

Innenfor Statpeds fagområder kan Statped også bistå med sin kompetanse og gi tjenester på oppdrag fra departementet, eller etter samarbeidsavtale med spesialisthelsetjenesten.

3.4 Styringsdialogen

I tillegg til denne instruksjonen med faste oppgaver, inngår tildelingsbrev, supplerende tildelingsbrev, oppdragsbrev og minst ett etatsstyringsmøte hvert år i styringsdialogen. Dagsorden for etatsstyringsmøtene skal være avtalt på forhånd. KD sender godkjent referat til Riksrevisjonen.

Det gjennomføres årlige medarbeidersamtaler mellom departementsråden og direktøren i Statped.

Statped skal følge opp de faglige og budsjettmessige føringene som gis i det årlige tildelingsbrevet. I tildelingsbrevet fremkommer mål, oppdrag og tidsfrister som Statped har gjennom året ut over det ansvar som fremkommer av instruksjonen. I samme dokument skal departementet klargjøre de årlige rapporteringskravene til Statped.

Statped skal uten unødig opphold varsle departementet når det blir kjent med vesentlige avvik på eget ansvarsområde, eller når det blir kjent med forhold som er av vesentlig betydning for virksomhetens måloppnåelse.

Statped skal utarbeide årsrapport i henhold til gjeldende retningslinjer fra Finansdepartementet og ellers etter anvisning fra Kunnskapsdepartementet.

Statped har også ansvar for at det blir sendt inn rapporter med det innhold og innen de frister som fastsettes i tildelingsbrev eller andre skriv.

Kontaktmøter og andre møter i forbindelse med styringsdialog og faglig dialog avholdes etter behov eller avtale.

4 Statped's interne styring

4.1 Ansvar og myndighet for ledelsen

Statped skal fastsette hovedregler for økonomiforvaltningen ved virksomheten i henhold til gjeldende regelverk og etter anvisning fra Kunnskapsdepartementet. Økonomiforvaltningen skal inneholde regler om ansvarsforhold og delegering av myndighet.

Virksomhetslederen har ansvaret for virksomhetens daglige drift og sørger for at vedtak truffet av Kunnskapsdepartementet og eventuelt andre departementer blir iverksatt.

4.2 Krav til planlegging, gjennomføring og oppfølging av virksomheten i Statped

Statped skal ha et styringssystem med beskrivelse av roller og ansvar hvor intern kontroll er integrert.

Statped skal ha rutiner for delegering av budsjett disponeringsmyndighet, og det skal stilles krav til rapportering.

Statped skal ha dokumenterte rutiner for sin virksomhet. Virksomheten skal ha et elektronisk økonomisystem som ivaretar økonomiregelverkets krav.

Statped er en bruttobudsjettet virksomhet og skal føre regnskap og rapportere til statsregnskapet i tråd med de krav som følger av dette. Virksomheten fører regnskap etter kontantprinsippet.

Forhold som er tatt opp av Riksrevisjonen skal følges opp så snart det er mulig.

Statped skal ha et system for risikovurderinger og aktiv håndtering av disse i henhold til gjeldende regelverk og krav.

Statped skal ha en effektiv internkontroll. Internkontrollen skal være tilpasset risiko, vesentlighet og egenart. Systemet skal dokumenteres. Internkontrollen skal utformes og gjennomføres slik at den gir rimelig grad av sikkerhet for at Statped når de mål som er fastsatt, har en effektiv drift, pålitelig rapportering og at lover og regler følges.

6 Andre krav til Statped

6.1 Offentlige anskaffelser

Statped skal ha en anskaffelsespolicy, samt systemer og rutiner som sikrer etterfølgelsen av regelverket for offentlige anskaffelser. Virksomhetslederen må sikre nødvendig kompetanse og etablere gode rutiner slik at alle innkjøp gjøres i samsvar med regelverket, og ellers mest mulig effektivt. Det er også viktig at innkjøpsarbeidet inngår i ledelsens internkontroll.

6.2. Forvaltning av eiendeler

Virksomhetslederen skal påse at det finnes tilfredsstillende rutiner for forvaltning av eiendelene. Virksomhetslederen skal også påse at det føres kontroll med at alle eiendeler blir forsvarlig forvaltet, og at inventar og utstyr blir listeført ved anskaffelse og kassasjon.

6.3 Sikkerhet og beredskap

Statped skal arbeide systematisk med sikkerhet og ha en tilfredsstillende beredskap for å kunne håndtere ekstraordinære, uønskede hendelser, herunder innen informasjonssikkerhet. Beredskapsplanene skal bygge på en skriftlig kartlegging av verdier, sårbarhet og risiko (ROS-analyse) innenfor eget ansvarsområde. Det skal gjennomføres kriseøvelser, som evalueres, og læringspunkter må følges opp. Gjeldende [Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren](#) skal ligge til grunn for arbeidet på dette feltet.

7 Andre fullmakter

7.1 Erstatningsansvar

Virksomhetslederen kan innrømme erstatningsansvar og utbetale erstatning etter særskilt fullmakt fra departementet.

7.2 Ansettelser

Statped kan kun tilsette dersom virksomheten har disponible midler på eget budsjett. Det samme gjelder tilsetninger ved Diamanten skole for elever med døvblindhet, som finansieres over kap. 222.